

Spet novo orožje - odskakujoče bombe

Bomba, ki dostikrat odskoči višje, kakor pa let. letalo, iz katerega je bila vržena

Zdi se, da nam zadnje novosti, zadnje iznajdbe morilnega orožja, s katerim se je človek pripravil za sedanji evropski spopad, še niso sporočili. Skoraj je že prevladovalo prepričanje, da so se z novim orožjem za sedanji krvavi ples založili samo Nemci, zavezniki pa da vseh dva in dvajset let, odkar je minulo zadnje svetovno klanje, niso izumili ničesar novega. Toda zdaj so nas začeli počasi prepričevati, da temu le ni čisto točno tako, kajti poročajo nam tudi z zavezniške strani o nekem novem, nič manj strašnem in ubijajočem orožju, kakor ga je izumil njihov sovražnik. To skrivnost nam je te dni razodel nek angleški častnik, dopisnik agencije Reuter, ki se je nad evropskim zahodnim bojiščem vozil z letalom. Ta je omenjeni svoji agenciji poslal pismo, v katerem je med drugim napisal:

»Zdaj sem na enem francoskih bombnikov, ki so nočjo to noč izvedli polet nad sovražno ozemlje z namenom, da bombardirajo nekatera važna sovražnikova mesta in čete v zaledju.

Z »mojega« bombnika je bilo vsega skupaj vrženega poldrugo tono razstreliva na neko važno prometno križišče, ki ga je bila prej zasedla sovražna vojska. Z letala sem videl tudi mesti Saint Quentin in Cambrai. Bili sta v plamenih.

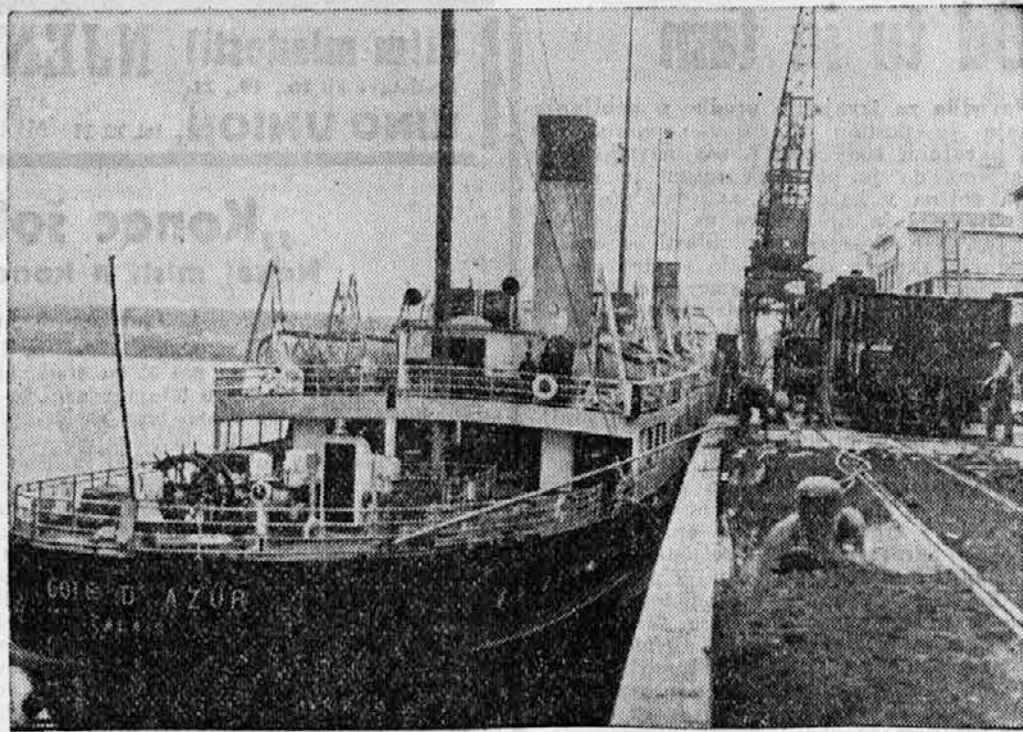
Kar pa je najzanimivejše, je tole: Pri tem svojem poletu sem imel priliko videti na lastne oči

učinek neke posebne vrste francoskih letalskih bomb. Mlad francoski častnik, ki se je tudi vozil z »mojim« bombnikom, mi je razlagal, kako se te bombe uporabljajo in kako učinkujejo.

Te bombe — je dejal — se mečejo samo z majhnih višin. Čim takšna bomba pade prvič na zemljo, leti kakor kakšen torpedo dalje. Če je bomba iz letala pravilno vržena, potem v trenutku, ko prileti na zemljo, odskoči še dvakrat ali trikrat nazaj, vselej pa delno eksplodira. Odskoči pa le tedaj, če je bila vržena z majhne višine. Če jo je letalec vržl previsoko, bomba ne odskoči, pač pa se takoj pri prvem stiku z zemljo vsa raztrešči. Zgodi se dostikrat celo, da takšna bomba, če jo je letalec vržl iz prave višine in pravilno, odskoči višje, kakor pa leti letalo, iz katerega je padla.

Angleški dopisnik z bojišča končno pripominja, da je učinek takšnih bomb strašovit. Kamor se padle, puste za seboj same razvaline. Predvsem so namenjene sovražnikovim oklepnim oddelkom.

Vidi se torej iz tega, da so Francozi tudi iznajdljivi. Le to se še vedno zdi, da so dobri dve desetletji le preveč zabijali čas za vse mogoče druge stvari kakor za temeljito vojaško pripravo. Se jim je pač zdelo to pametneje. Danes pa se jim ta njihova prevelika miroljubnost ali morda bolj rečeno zanikrnost kruto mašuje.

Slika iz francoskega pristanišča Calais, ki je bila očitno posneta že, preden so se nemške čete približale mestu.

Saragosa se je le spomnila cesarja Avgusta

in še bi se ga najbrž ne, če se sedanje politične razmere ne bi tako zasukale

Živimo v dobi, ko svet silno rad postavlja spomenike močem, ki so se odlikovali na katerem koli področju človeškega udejstvovanja bodisi v skorajšnji preteklosti, ali pa že davno, davno. Ne nameravamo nikogar spravljati v slabo voljo, če pi-

šemo o postavljanju spomenikov v sedanjih časih, ko je kruh ponavadi dosti bolj potreben kot pa kamen, kakor pravijo nekateri večni nezadovoljenci. Pa pri nas morda še nismo razvajeni v tem oziru tako zelo, kakor so na primer v Španiji, če ememo to skledati iz enega zadnjih poročil iz Saragose. Od tam namreč poročajo, da so na svečan način odkrili spomenik starodavnemu rimskemu cesarju Avgustu, ki je ustanovil mesto Saragoso. Torej spomenik, ki se nanj niso spomnili dva tisoč let, da bi ga bilo dobro postaviti Današnji svet res skuša vse nadomestiti, kar je bilo v zgodovini zamujenega, vsaj tako se človeku včasih zdi.

Morda je pa postavitev tega spomenika imela tudi kak večji pomen, saj se v tej zvezi omenjajo tudi razne politične osebnosti, med njimi celo Musolini. Italijanski ministerji predsednik je namreč mestu Saragosi podaril ta spomenik. Velikih slovesnosti, ki so bile za to priliko prirejane, pa se je med drugim udeležil tudi italijanski veleposlanik v Španiji, general Gambaro s soprogom.

Zadnje čase vlada med Italijo in Španijo še prav posebno prijateljstvo, ki ga takšne proslave, kakor je omenjena, skušajo še bolj okrepiti. No pa saj sta to dve latinski sestri, se bosta pa vendar smeli radi imeti.

Program radio Ljubljana

Četrtek, 6. maja: 7.00 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (poezije) — 12.30 Poročila, objave — 13.00 Poročila — 13.02 Šrnel kvartet »Štirje fantje« — 14.00 Poročila — 18.00 Peser spored (Radijski orkester) — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19.00 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20.00 Oktet Fantovskega odseka Ljubljana — Rokodelski dom — 20.45 Eprodiran koncert simfonične glasbe — 22.00 Napovedi, poročila — 22.15 V oddih igra Radijski orkester.

Drugi programi

Četrtek, 6. junija: Belgrajska kratkoval. post.: YUA, YUB (49.18 m): 19.45 Poročila v slovenski YUF (19.69): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko YUG (19.69 m): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko — Belgrad: 21.15 »Sevilski brivci« prenos iz opere — Zagreb: 21.30 Mandoline — Bratislava: 22.15 Ciganska glasba — Praga: 21.05 Zl. Fibichejeva opera: »Mesinska nevesta« — Sofija: 20.30 Instrumentalni konc. — Beromünster: 21.00 Grške narodne pesmi — Budimpešta: 19.30 Prenos iz opere — Bukarešta: 21.50 Instrumentalni konc. — Trst-Milan: 17.15 Klavir, 22.15 Violina — Rim-Bari: 21.00 Laha glasba — Sottens: 21.40 Klavir.

Pozno sta se našli

V nekem francoskem mestu je prišla policija v hudo zadrego. Ugotoviti je bilo treba identiteto dveh žensk, kar pa ni bilo tako enostavno, ker sta bili ženski rojeni istega dne, meseca in leta in v istem kraju. Samo njuni krstni imeni sta bili različni, po možu sta se pisali različno in stanovali sta veaka na drugem kraju. Šele po dolgem spraševanju in raziskovanju se je stvar pojasnila tako, da sta ti dve ženski sestri dvojčki, rojeni 1888. leta.

Ko sta bili še majhni, so jima umrli starši. Postali sta siroti in dali so ju v nek dobrodušen zavod, kjer sta preživeli mladost. Ko sta malo dorasli, so ju dali na kmeto k neki družini, da bi si z delom služili kruh. Dali so vsako k drugi družini in tako sta se izgubili, pozabili druga na drugo in nikdar nista prišli v življenju skupaj, dokler se nista po čudnem naključju zopet srečali.

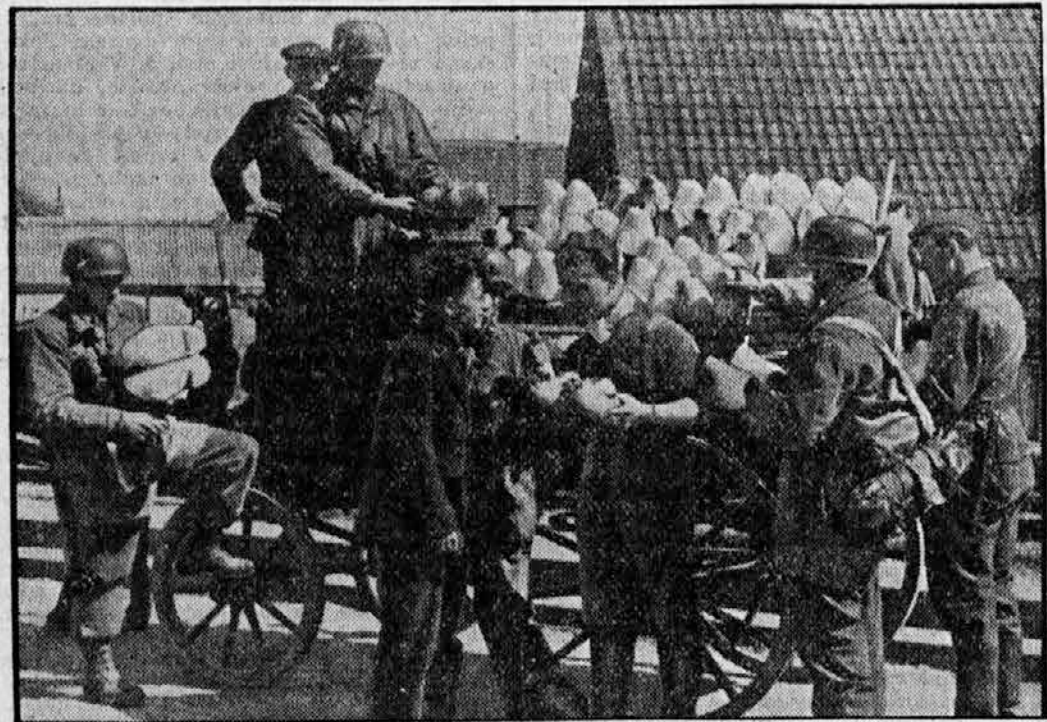
Cudno odlikovanje

Tvrde, ki so v trgovskih stikih s Kitajsko, se v zadnjem času čudijo velikemu povpraševanju po nalivnih peresih. Kitajska potrebuje teh peres toliko, kolikor nabojev, kot pravo vojno potrebščino. Neredko naletijo na kitajskega vojaka, ki se ponaša s štirimi, petimi ali šestimi nalivnimi peresi v svojem prsem žepu. Ubogi mož pa ne zna ne brati ne pisati...

Razlaga je preprosta. Kitajci menijo, da nalivno pero naravnost označuje izobraženost in razumnost nosilca. Nalivno pero je za vojaka lepša stvar nego kitajske odlikovanje. Tako so prišli generali na to, da delijo nalivna peresa namesto odlikovanj. Kitajci so s tem zadovoljni, izdelovalci nalivnih peres pa tudi.

Morda pa le še ne veste...

Človek popije povprečno 2 l vode na dan. »Thomas Losson« je bila v zgodovini edina jadrnica s sedmimi jambori. Jadrnica je 1907. leta. Če ste gledali v kakšnem zoološkem vrtu lamo, ste najbrž spregledali na njeni kletki tablico z napisom: »Pazi se, pljuvalc! V resnici ima lama navado, da pljuje v človeka, če se razjezi. Prvi, ki je skočil s padobranom, je bil pes Francoza Blancharda. To se je zgodilo 1785. leta. Gospenice so v Avstraliji velika nadloga. Nekoč se je primerilo, da so ustavile vlak, drugi pa množico, ki se je vračala iz gledališča.

Nemški vojaki si kupujejo na Holandskem lesene coklje za spomin na kraje, pa tudi na dni, ki so vredni, da se jih spominjajo.

Na berlinskem konservatoriju več kot normalno življenje

Da gre v Nemčiji tudi kulturno življenje normalno pot naprej, kljub temu da divja strahotna vojna, dokazujejo Nemci med drugim tudi z naslednjim uradnim poročilom, ki ga je najprej objavil nemški poročevalski urad, ali tako imenovani »DNB«, kakor se nam ta ustanova na kratko predstavlja v časopisju:

Tik pred sedanjo vojno je bilo na berlinskem mestnem konservatoriju vpisanih 570 rednih slušateljev. V osmih mesecih vojne se to število ne samo ni zmanjšalo, pač pa se je celo dvignilo na 610. Med temi slušatelji je zelo mnogo tujcev iz več ali manj vseh držav na svetu, v prvi vrsti pa iz Združenih ameriških držav, Argentine, Španije, Jugoslavije, Rumunije, Bolgarske, Grčije, Finske, Turčije, Nizozemske in Irana.

To poročilo naj bi dokazalo ne samo, da teče življenje kljub vojni normalno dalje, pač pa tudi, da je Nemčija zelo gostoljubna dežela, ki ne zapira vrat pred nikomur, niti ne pred državljani tujih držav, ki danes o njih časopisi toliko pišejo, da se bodo udeležile sedanje vojne, in sicer ne na strani Nemčije.

Kakršna država, tak proračun

Gotovo utegne marsikoga zanimati, kakšen letni proračun ima ogromna država, ki se razprostira čez ves vzhodni del Evrope in čez vso Azijo do Tihnega oceana, Sovjetska Zveza. Kakor poroča ruska uradna agencija, je bil na zadnji seji vrhovnega sovjeta Sovjetske Zveze sprejet naslednji proračun za leto 1940: Državni dohodki znašajo okroglo okoli 25 in pol milijarde, ali točneje 25.453.260.000 rubljev, izdatki pa nekaj malega manj, namreč 25.438.955.000 rubljev. En ruski rubelj je po tečaju približno 10 naših dinarjev, in ves ruski proračun torej znaša na 254 milijard din.

Istočasno je vrhovni sovjet sprejel tudi proračune sovjetskih avtonomnih republik, kakor tudi proračune posameznih oblasti in večjih mest. Zanimalo vas bo morda, kolikšen je proračun sovjetske prestolnice Moskve same. Vsekakor ni majhen, kar gotovo dokazuje, da Moskva ne stoji daleč od vrha tabele, v kateri so zapisana največja in najnaprednejša mesta sveta. V njenem letnem proračunu je namreč zapisanih nič manj kot dve milijardi in 270 milijonov rubljev, ali nad 22 milijard dinarjev, ali skoro dva naša državna proračuna.

Samo umetnost in vera spremenja umazan svet v zlato.

46

Noč smo prebili v preprostem gostišču, ki je imelo eno samo kado za kopanje. To so polnili z vedri iz dvorišča. Sobe so bile prazne in zatohle.

Naslednje jutro smo čez več gorovij odleteli proti Macedoniji vzdolž rodovitne doline Vardarja. Njena žitna polja so bila prečkana s škrlatnimi progami maka. In že je v našem vnožju ležal Solun, nov in na surovo sezidan po velikem požaru. Tu smo prestopili v 11 ton težko trimotorno vodno letalo, ki naj bi nas preneslo 860 milj daleč čez Sredozemsko morje v Egipt.

Letalo je zdrnilo čez stekleno vodno površje, se dvignilo na 2000 čevljev in letelo kakih 20 milj daleč vzdolž obrežja. Zrak je bil kristalno čist, da je bilo mogoče videti petdeset do šestdeset milj daleč. V obzoru se je grško obrežje zdelo podobno ogromnemu vzbočenemu zemljevidu s pastelnimi sinjimi sencami. Na desni sta vstajala vrhova Olimpa in Osse. Ravno pod nami pa se se v topli sončni luči svetili severni Sporadi.

Proti poldnevju je šlo po kabini nenadno gibanje, ljudje so začeli razburjeno migati in vzvikati. Rinili smo se v ozadje in gledali skozi okena. Atene! Strma skala Akropole, nad katero je molela krasna razvalina Parthenona in podrtine Zeusovega templja. Krog in krog pa se je širilo enolično in sivo moderno mesto.

Deset minut pozneje je naše letalo nežno zdrnilo na sinje površje Faleronskega zaliva. Potniki so stali na letalu, ta čas pa so

v naglici polnili tanke kar z motornega čolna. S 1200 litri goriva smo se dvignili na naslednji kos poti, 220 milj daleč od zaliva Mirabell, na vzhodnem koncu Krete, zadnjega otoka v Sredozemlju. Drseli smo čez Ciklade in prešli sloviti otok Milos. Naš moderni bajni plašč je letel ravno nad otoki in povzročal zmedo med koznimi pastirji tam spodaj in med njihovi živalmi. Koze so bežale čez strma pobočja, noben del leta se mi ni zdel tako lep. Pregledal sem lahko stotine kvadratnih kilometrov neverjetno sinjega Sredozemskega morja, v katerem so plavali rdečkasti otoki. Letalo je nad mirnim morjem ležalo tako trdno kakor ladja.

Okoli treh smo zagledali temno gmoto otoka Krete. Zasneženi vrh Ide je mohl 2600 m visoko iz morja in smo ga videli že od sto milj daleč.

Pod nami se je nenadno pokazal zaliv Mirabella, tesno zaprt od rjavih gorskih grebenov. V ostrem zavoju smo švignili navzdol, preleteli neki otoček in prišli tik ob otoku Spinalonga na vodo. Otok je samotna, le nekaj sto metrov široka skala, pokrita s starimi trdnjavami, krona pa jo grad z dvajset čevlji debelimi zidovi. Vse to so postavili Benetani, ko so bili še gospodarji Sredozemlja. Turki so petdeset let oblegali to skalo, preden so jo zavzeli. Med zadnje balkansko vojno so se skale polastili Orki ter zrinili z nje zadnje turške prebivalce in sicer s tem, da so na Spinalongo naselili gobavce.

Sredi lepote tega ljubkega malega zaliva živi danes 260 gobavcev brezupno življenje v pričakovanju zalezujoče, strašne smrti, ki jih bo odrešila. Nimajo nič dela, nič razvedrila. Skala je pregola, da bi lahko uredili vrtove. Enkrat na dan odhaja s celine sem zdravnik, ki prezira smrt, sleer pa se na zakletem otoku nihče ne prikaže. Navzile svoji strašni boleznii pa spravljajo otroke na ta brezupni svet. Če otroci pri petih letih še ne kažejo nobenega znamenja o boleznii, jih vzamejo staršem, z gobavostjo obdarovani pa morajo do konca dni ostati na otoku. Ko smo leteli čez Spinalongo in pristajali, smo videli, kako so brezbržne, črno zahomatane postave z razdeljanimi obližji strmele navzgor. Niso kazale prav nič razburjenja.

Po pogledu na vremensko poročilo je pilot odločil, da je prepozno, da bi še danes dosegli Egipt. Zato smo odšli na krov stare stotonske jahte »Imperiac«, ki je tvorila oporišče letalske proge. Ker na tej strani Krete ni bilo nobenih gostišč, je letalska družba zasidrila v zalivu jahto za udobje pilotov in potnikov. Pilota je skrbelo,

da ne bi noč postanka s škaflicami cepiva škodila življenju dekleta v Kairu.

Ob štirih zjutraj so nas prebudili in neumiti smo zajtrkovali pri svetlobi luči v kabinah. Ob zori smo se dvignili za Aleksandrijo. Pred seboj smo imeli 370 milj — najdaljšo pomorsko progo v Evropi. V zgodnji jutranji luči se je Kreta kmalu pogreznila za obzorje.

Ko smo grmeli 800 m visoko nad Sredozemljem, sem se v ozki umivalnici mogel še nekam čedno obriti. Na vsej poti do Aleksandrije smo videli samo dve ladji. Takole okoli devetih se je na obzorju pokazalo plitvo, rumenkasto obrežje Egipta in kmalu smo pristali v vrvenju aleksandrijske luke.

Gibčen motorni čoln je planil proti nam, da bi vzel majhno pošiljatev cepiva in prebital smrt. Zvedeli smo, da je dekle še pri življenju in da čaka poseben vlak v Aleksandriji, da ji prinese cepivo. Po prihodu v Indijo smo slišali, da je cepivo prišlo o pravem času in da so deklico rešili.

Nagel zajtrk v Aleksandriji, nakup temnih naočnikov za varstvo oči proti slepečemu soncu in že smo se v avtomobilih peljali proti letališču v Abukirju, odkoder bi se dvignili za let čez Sinajsko puščavo. Letalo je vozilo s seboj posebne posode za vodo, če bi se morali v sili spustiti v puščavi.

Pod nami se je vlekle ustje Nila, pokrita s krajji v barvi zemlje, z nizkimi hišami. Potem se je prikazal trak Sueškega prekopa, ki je zveza in živčno središče angleške svetovne države, ločnica dveh celin.

Iz višine 1400 m smo ga pregledali lahko od začetka do konca, saj se je ostro odražal od rumenkasto-rjavega peščenega površja puščave. Pol dueata ladij je pihala med Rdečim morjem in Sredozemljem.

Spodaj se je širila rjavkasta zapuščena Sinajska puščava, po kateri so Izraelovi otroci romali 40 let. Peščeni griči, peščene doline, zemlja do trdega izsušena od sonca, skorjasta kalijeva ali solna močvirja, ki so se lesketala v vrenju, tu pa tam majhna zelenica prašnih palm. Nikjer nismo videli znamenja življenja, lahko pa je bilo prepoznati staro kavaransko stezo iz Egipta v Sveto deželo. Pri Gazi smo zagledali železnico, ki jo je naredil general Alambi v svetovni vojni za boj proti Turkom. Popoldne smo pristali pri Gazi, starem filistejskem mestu, ter prenočili v lesenih kolibah, ki jih letalska družba uporablja za stanovanja.